

MEMO van college aan de raad

datum : 17 januari 2012
aan : Gemeenteraad
van : College
onderwerp : Wijzigingen WWB per 01-01-2012
Portefeuillehouder : Janina Luttk-Swart
Inlichtingen bij : Eline van Braak

Aanleiding

De memo wordt opgesteld

- Op initiatief van het college als onderdeel van de actieve informatieplicht

Kernboodschap

- Waar wil het college informatie over verschaffen?
College wil informatie verschaffen over: de wijzigingen van de Wet Werk en Bijstand per 01-01-2012

Inleiding

Eind december 2011 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de nieuwe Wet werk en bijstand en deze wet is per 1 januari 2012 in werking getreden. Kort gezegd houdt de nieuwe wet het volgende in;

- de Wet investeren in jongeren (WIJ) wordt afgeschaft;
- de toegang tot de bijstand wordt aangescherpt;
- er komt een huishoudtoets;
- personen mogen minder lang naar het buitenland;
- er komt een wettelijke normering van 110% voor categoriale bijzondere bijstand;
- er komt een verordeningplicht voor participatie van schoolgaande kinderen;
- gemeenten krijgen de mogelijkheid om een maatschappelijke tegenprestatie te vragen aan personen die een uitkering ontvangen;
- de vrijlating van de aanvullende alleenstaande ouderkorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting vervalt;

Zowel het uitvoeringspanel gemeenten (UP) als de VNG hebben het ministerie van SZW geadviseerd de wetgeving niet in te laten gaan per 1 januari 2012. De aanscherping WWB vergt veel wijzigingen, zowel voor beleid als voor de uitvoering en gemeenten zijn niet bij machte deze wijzigingen in een kort tijdsbestek door te voeren. SZW heeft hier geen gehoor aan gegeven.

Communicatie

Omdat de wijzigingen grote gevolgen (kunnen) hebben voor onze WWB-kanten en minima besteden wij veel aandacht aan de communicatie over deze wijzigingen. De volgende acties maken deel uit van dit communicatieplan:

- Informatiebrief voor alle klanten met uitleg over de wetswijzigingen en mogelijk gevolgen hiervan (zie de bijlage);
- Bericht in gemeentekrant en op website over de wetswijzigingen met verwijzing naar de informatiebrief op de website;
- Alle bestaande klanten die te maken krijgen met een drastische verandering als gevolg van de wetswijziging worden de komende weken uitgenodigd voor een persoonlijke toelichting;
- Brede mailing aan minima over de gevolgen van de wetswijziging op de collectieve zorgverzekering minima, inclusief berichtgeving in gemeentekrant en op gemeentewebsite.

Niet alleen onze klanten worden op de hoogte gebracht van de wijzigingen, ook andere betrokkenen informeren wij:

- Het team werk en inkomen heeft een regionale training gevolgd over de wijzigingen;
- Voor dit team plus andere betrokkenen (financiën, bezwaar en beroep) binnen onze eigen organisatie is een voorlichtingsmiddag geweest over hoe we in Bergen omgaan met de wetswijziging en welke werkwijze we hanteren;
- Betrokken welzijnsinstellingen in de regio zijn geïnformeerd middel een informatiebrief;
- In februari/maart zijn wij voornemens een voorlichtingsbijeenkomst te organiseren voor betrokken welzijnsorganisaties (zoals SWB, Inova) en overige intern betrokkenen (bv WMO consultants, baliemedewerkers etc).

Gevolgen voor verordeningen

De wetswijziging brengt met zich mee dat de huidige re-integratieverordening, afstemmingsverordening, verordening langdurigheidstoelage, toeslagenverordening en handhavingsverordening moeten worden aangepast en dat er ook een nieuwe verordening m.b.t. maatschappelijke participatie voor schoolgaande kinderen moet worden vastgesteld. Bij brief van 1 december 2011 attendeert de VNG gemeente erop dat ze een tijdelijk raadsbesluit kunnen nemen, om zo in ieder geval voor zaken die niet in de wet zijn geregeld toch een juridische grondslag te hebben.

In de regio Alkmaar werken de 8 gemeenten samen om de nieuwe wet per 1 januari 2012 te kunnen uitvoeren. De projectgroep Wwnv die de invoering van de nieuwe wet aanstuurt heeft aangegeven dat het niet wenselijk wordt geacht op zo'n korte termijn een tijdelijk raadsbesluit te nemen, aangezien het tijdelijke raadsbesluit (en de voorbereiding die daar aan vast zit als je het goed wilt doen, ook de nodige tijd kost) pas in februari 2012 zou kunnen worden vastgesteld door de diverse gemeenteraden. Door de korte invoeringstijd die gemeente krijgen is besloten door de projectgroep Wwnv dat een werkgroep zich gaat richten op het aanpassen van de verordeningen zodat deze zo snel mogelijk op een juiste manier kunnen worden vastgesteld. In de gemeente Bergen streven we ernaar de nieuwe verordeningen op 28 februari door het college te laten behandelen, waarna ze op 12 april door de Raad kunnen worden vastgesteld.

E.e.a. houdt in dat wanneer de gemeente de bestaande verordeningen op 1 januari 2012 niet hebben aangepast aan de nieuwe WWB er lacunes ontstaan. De gevolgen daarvan zijn ons inziens niet erg groot. Als eerste is er een overgangstermijn tot 1 juli 2012 voor de bestaande klanten, voor wie huidige regels blijven gelden. Voor de nieuwe aanvragen per 1 januari 2012 sluiten we zoveel mogelijk aan bij de wet en daar waar zaken niet in de wet zijn geregeld zullen we de beslissingen nemen op grond van de huidige verordeningen zover dit niet ten nadele van de klant is. Positieve besluiten geven geen problemen. Negatieve besluiten daarin tegen kunnen wel tot problemen leiden en deze moeten wellicht worden herzien.

Voorbeeld

De jongeren die op 1 januari 2012 een aanvraag indienen vallen niet meer onder de WIJ, maar onder de WWB. Wanneer deze jongere zich niet houdt aan bepaalde verplichtingen kan zijn uitkering in principe niet worden verlaagd (afgestemd) omdat er geen verordening is waarop de gemeente de hoogte van deze verlaging kan toepassen. De WIJ-verordeningen vervallen namelijk van rechtswege per 1 januari 2012. Wat de gemeente wel kan doen is de huidige afstemmingsverordening WWB hanteren en op basis daarvan een maatregel opleggen. De hoogte van de maatregelen waren voor de WWB en WIJ gerechtigde al gelijk dus deze verlaging zal niet ten nadele van de klant zijn.

Hetzelfde geldt voor de overige verordeningen. Daar waar zaken niet in de wet zijn geregeld zal aansluiting worden gezocht bij de reeds bestaande verordeningen op grond van de WWB. Wanneer een nieuwe bepaling uit de wet op dit moment nog niet is geregeld in de reeds bestaande verordening houdt dat in dat we gedurende max 3 maanden deze bepaling niet kunnen uitvoeren. De financiële en juridische gevolgen lijken minimaal.

Bijlagen

- Informatiebrief 'De wet werk en bijstand is veranderd'

De Wet werk en bijstand is veranderd

Misschien heeft u er al iets over gehoord of gelezen: de Wet werk en bijstand (WWB) is aangepast. De aanpassing loopt vooruit op de invoering van de Wet werken naar vermogen (WWnV), die gepland is op 1 januari 2013. De economische crisis en oplopende tekorten dwingen de regering tot bezuinigen. De regering wil dat meer mensen aan het werk gaan en minder mensen een uitkering ontvangen. Het uitgangspunt van de wetswijziging is dan ook, dat wie kan werken ook moet werken en dat werk moet lonen. Ook wil de regering dat mensen meer zelf doen om werk te vinden. De bijstand moet het laatste vangnet zijn. In deze nieuwsbrief informeren wij u over de wijzigingen.

Belangrijke wijzigingen vanaf 1 januari 2012:

▪ **Gezinsbijstand**

Een van de meest ingrijpende gevolgen van de nieuwe wet is het invoeren van een huishoudtoets. Ouders en inwonende kinderen krijgen gezamenlijk één uitkering. We kijken niet meer alleen naar de inkomsten en het vermogen van de ouders onderling, maar ook naar het inkomen en vermogen van inwonende meerderjarige kinderen. Het gaat dus om het hele huishoudinkomen.

[Lees meer op pagina 2.](#)

▪ **Categoriale bijzondere bijstand alleen voor inkomens tot 110% van de bijstandsnorm**

Gemeenten mogen alleen categoriale bijzondere bijstand verstrekken aan mensen met een inkomen tot 110% van de geldende bijstandsnorm. Dit betekent dat u niet (meer) in aanmerking komt voor deze vergoedingen als uw inkomen hoger is dan 110% van de bijstandsnorm.

[Lees meer op pagina 2 en 3.](#)

▪ **Minder lang in het buitenland met behoud van bijstand**

WWB-, IOAW- en IOAZ-gerechtigden die jonger dan 65 jaar zijn, mogen maximaal vier weken per kalenderjaar met behoud van uitkering in het buitenland verblijven.

[Lees meer op pagina 3.](#)

▪ **Alleenstaande ouders met kinderen tot 12 jaar mogen meer bijverdienen**

Om parttime werken te stimuleren, mogen alleenstaande ouders met kinderen tot 12 jaar naast hun WWB-, IOAW- of IOAZ-uitkering meer bijverdienen. Een deel van het verdiende geld mogen ze houden en wordt niet gekort op de uitkering. Dit heet vrijlating van inkomsten. Deze nieuwe inkomstenvrijlating vervangt de bestaande vrijlating van een aantal heffingskortingen voor alleenstaande ouders.

[Lees meer op pagina 3.](#)

▪ **De Wet investeren in jongeren is afgeschaft en er komt een zoekplicht voor jongeren tot 27 jaar**

De huidige Wet Investeren in Jongeren (WIJ) is per 1 januari 2012 komen te vervallen. Jongeren tot 27 jaar vallen met ingang van 1 januari 2012 onder de WWB. Als u nu een WIJ-uitkering ontvangt, gaat deze automatisch over in een WWB-uitkering. U hoeft hier niets voor te doen. Vanaf 2012 geldt voor nieuwe instromers de baanzoekplicht. Dit betekent dat jongeren die een uitkering aanvragen, de eerste vier weken zelf actief op zoek moeten naar werk en/of een opleiding.

▪ **Scholingsplicht alleenstaande ouders met kinderen tot 5 jaar**

Alleenstaande ouders met kinderen tot 5 jaar die een WWB-, IOAW- of een IOAZ-uitkering ontvangen en vrijstelling van de arbeidsverplichting hebben, krijgen een scholingsplicht. Het is de bedoeling dat u hierdoor uw kansen op werk behoudt of vergroot. De ontheffing geldt voor maximaal vijf jaar en wordt maar één keer aan u verleend. De gemeente maakt met u een plan van aanpak, waarin staat wat de activiteiten en verplichtingen zijn. Als dit voor u geldt, wordt u in het eerste halfjaar van 2012 uitgenodigd voor een gesprek om u te informeren over de gevolgen van deze maatregelen.

▪ **Tegenprestatie voor een uitkering**

Gemeenten mogen een tegenprestatie vragen van mensen die een uitkering ontvangen op grond van de WWB, IOAW of IOAZ. Deze tegenprestatie bestaat uit werkzaamheden die nuttig zijn voor de samenleving. In de loop van 2012 wordt duidelijk of en hoe onze gemeente daar invulling aan geeft.

Gezinsbijstand

De bijstand voor gezinnen is aangepast. Ouders en inwonende (stief-/aangetrouwde) kinderen krijgen per 1 januari 2012 gezamenlijk één uitkering. Bij het aanvragen van een uitkering kijken we zowel naar de inkomsten en het vermogen van de ouders als van inwonende meerderjarige kinderen. Het gaat dus om het hele huishoudinkomen. De financiële gevolgen kunnen erg groot zijn.

Gevolgen gezinsbijstand

De huishoudtoets heeft onder andere de volgende gevolgen:

- inkomen en vermogen van alle gezinsleden tellen mee voor de bepaling van het recht op bijstand
- het gezin krijgt samen een bijstandsuitkering
- gezinsleden moeten samen bijstand aanvragen
- als één gezinslid zich niet aan de afspraken houdt, dan heeft dit gevolgen voor de uitkering van alle gezinsleden

De huishoudtoets kan ook gevolgen hebben voor de bijzondere bijstand.

Wie tellen niet mee als gezinslid?

In sommige situaties wordt een inwonend gezinslid niet tot het gezin gerekend. Het gaat dan om:

- een zorgbehoevende. Er is sprake van een zorgbehoevend gezinslid, als hij of zij beschikt over een geldig indicatiebesluit AWBZ voor minimaal 10 uur zorg per week, en deze zorg voor minstens dat aantal uren door een ander gezinslid wordt verleend.
- een meerderjarig kind dat studeert of een opleiding volgt, en aanspraak kan maken op de Wet studiefinanciering of een tegemoetkoming onderwijsbijdrage (Wtos), en die daarbij minder dan € 1.023,42 per maand aan inkomsten heeft.

Overgangsregeling

Had u op 31 december 2011 als gezin één of meer bijstandsuitkeringen? Als er geen wijzigingen in uw gezinssituatie zijn, dan blijft dit tot 1 juli 2012 ongewijzigd. Vanaf 1 juli 2012 wordt uw uitkering - als dat nodig is - aangepast aan de nieuwe gezinsregels en de huishoudinkomenstoets. In het eerste halfjaar van 2012 wordt u uitgenodigd voor een gesprek, om u te informeren over de gevolgen van deze maatregelen. Als er wel wijzigingen in uw gezinssituatie plaatsvinden, dan wordt uw recht op bijstand beoordeeld aan de hand van de regels die voor de huishoudinkomenstoets gelden.

Categoriale bijzondere bijstand alleen voor inkomens tot 110% bijstandsnorm

Gemeenten mogen alleen categoriale bijzondere bijstand verstrekken aan mensen met een inkomen tot 110% van de geldende bijstandsnorm. Dit betekent dat u dus niet (meer) in aanmerking komt voor deze vergoedingen als uw inkomen hoger is dan 110% van de bijstandsnorm. Deze inkomensgrens was 120% van de bijstandsnorm.

Het gaat in Bergen om de volgende regelingen:

- Regeling deelname maatschappelijk verkeer voor 65 plussers
- Regeling voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen
- De collectieve zorgverzekering voor minima

Ook de inkomensgrens van de Langdurigheidstoeslag wordt teruggebracht van 120% naar 110% van de bijstandsnorm.

Deze wettelijke regeling geldt niet voor de individuele bijzondere bijstand.

Minder lang in het buitenland met behoud van uitkering

Heeft u een WWB-, IOAW- of IOAZ-uitkering en bent u jonger dan 65 jaar? Dan mag u in 2012 maximaal vier weken per kalenderjaar naar het buitenland. Het maakt niet uit of dit voor een vakantie is of voor iets anders. Het maakt ook niet meer uit of u van de gemeente wel of niet op zoek hoeft naar werk. Uw verblijf in het buitenland mag uw re-integratietraject niet verstoren. Let op, u mag deze periode niet zo plannen dat u in twee opvolgende kalenderjaren een aaneengesloten periode van langer dan 4 weken in het buitenland verblijft.

U moet uw vakantie altijd ruim van tevoren aanvragen bij de gemeente. Dit voorkomt vervelende situaties tijdens of na uw vakantie.

Alleenstaande ouders met kinderen tot 12 jaar mogen meer bijverdienen

Om parttime werken te stimuleren, mogen alleenstaande ouders met kinderen tot 12 jaar naast hun WWB-, IOAW- of IOAZ-uitkering meer bijverdienen. Een deel van het verdiende geld mogen ze houden en wordt niet gekort op de uitkering. Dit heet vrijlating van inkomsten. Deze nieuwe inkomstenvrijlating vervangt de bestaande vrijlating van een aantal heffingskortingen voor alleenstaande ouders.

Wanneer komt u in aanmerking voor vrijlating van inkomsten?

- U ontvangt een WWB-, IOAW- of een IOAZ-uitkering;
- U verricht arbeid;
- Uw jongste kind heeft de leeftijd van 12 jaar nog niet bereikt;
- Als het college vindt dat de arbeid die u verricht bijdraagt aan uw arbeidsinschakeling;
- Als u de algemene inkomstenvrijlating van 25% gedurende maximaal 6 maanden al heeft ontvangen.

Hoeveel wordt er vrijgelaten?

Heeft u een WWB-, IOAW- of IOAZ-uitkering, dan bedraagt de inkomstenvrijlating 12,5% van de inkomsten uit werk tot een maximum bedrag per maand. U kunt de inkomstenvrijlating over een aaneengesloten periode van maximaal 3 jaar krijgen.

Vervallen vrijlating heffingskortingen

De nieuwe inkomstenvrijlating vervangt de bestaande vrijlating van de heffingskortingen voor alleenstaande ouders. Dit zijn de aanvullende alleenstaande ouderkorting en de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Als u op 31 december 2011 inkomsten uit werk had, dan worden de heffingskortingen tot 1 maart 2012 niet in mindering gebracht op uw uitkering. Vanaf 1 maart 2012 wel.

Als deze wijzigingen gevolgen hebben voor uw persoonlijk situatie, dan informeert de gemeente u tijdig.